

3. Волошанюк Н. В. Дефіцит державного бюджету України та проблеми управління ним [Електронний ресурс] / Н. В. Волошанюк, О. О. Мавдрик. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5/119.pdf>

4. Машко А. Дефіцит бюджету: сутність, причини виникнення та проблеми управління [Електронний ресурс] / А. Машко. – Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2012/12maitpu.pdf>

5. Янів Л. М. Проблеми дефіциту державного бюджету України і шляхи їх розв'язання [Електронний ресурс] / Л. М. Янів, О. А. Зінченко. – Режим доступу : <file:///C:/Users/User-PC/Downloads/95-1-227-1-10-20160708.pdf>

6. Футерко О. І. Бюджетний дефіцит і державний борг: динаміка та основні проблеми управління [Електронний ресурс] / О. І. Футерко. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/48015/11-Futerko.pdf?sequence=1>

7. Колісник О. Я. Бюджетний дефіцит: причини, економічні ефекти та особливості управління [Електронний ресурс] / О. Я. Колісник. – Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/6_2014/7.pdf

Нестерець Наталія Володимирівна,

магістрант,

спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»

Науковий керівник:

Момотюк Людмила Євгенівна,

доктор економічних наук,

професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Національна академія статистики, обліку та аудиту

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В ГАЛУЗІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

В умовах кризи та політичної нестабільності задовільне фінансування загальної середньої освіти здається неможливим, тому необхідним кроком України є удосконалення механізму бюджетного фінансування освіти та пошук альтернативних фінансових джерел.

Незважаючи на це, проблема об'єктивного визначення обсягів фінансування залишається актуальною, оскільки нормативний метод фінансування освіти створює передумови для раціонального використання коштів державного бюджету.

Законом України «Про освіту» передбачено, що «держава забезпечує бюджетні асигнування на освіту в розмірі не менше десяти відсотків національного доходу, а також валютні асигнування на основну діяльність» [1].

Щоб визначити ефективність фінансування освіти в Україні? слід навести дані за останні роки.

Видаткова частина державного бюджету України у 2016 році у порівнянні з 2015 роком була збільшена на 14,2%. Однак видатки Міністерству освіти і

науки України були збільшені тільки на 3,4%, а видатки Національній академії наук України та національних галузевих академії наук, навпаки, скорочено аж на 19%. Як наслідок, частка коштів загального фонду державного бюджету, що була спрямована у 2016 році Міністерству освіти і науки України та Національній академії наук України, у порівнянні з 2014 роком скоротилась майже удвічі [2].

У 2017 році з державного бюджету України на сферу освіти передбачено 93101041,6 тис. грн., що становить 3,6% ВВП, з яких кошти головних розпорядників коштів становлять 40248473,6 тис. грн. (загального фонду – 27 437963,8) та обсяг освітньої субвенції місцевим бюджетам – 52852568,0 тис. грн. У 2016 році ці показники склали 75053963,5 тис. грн., що становило 3,31% ВВП, з яких кошти головних розпорядників коштів становили 30 269 986,3 тис. грн. (загального фонду – 19378469,7), а обсяг освітньої субвенції місцевим бюджетам – 44783977,2 тис. грн. [2].

Оскільки за розрахунками 10% національного доходу становить приблизно 8% валового внутрішнього продукту, то мінімальний обсяг фінансування освіти державою поки що не досягнуто. Проаналізувавши видатки на освіту у 2015 році, можна зробити висновок, що частка бюджетних коштів, яка спрямовується на фінансування загальної середньої освіти в Україні, складає 43,67%, частка бюджетних асигнувань на вищу освіту – 27,22%, на дошкільну освіту – 15,54%, і на професійну технічну освіту – 4,77% [3].

Решта коштів (8,78%) витрачається на фінансування післядипломної освіти, позашкільної освіти та інші заходи у сфері освіти. Якщо ж проаналізувати зарубіжний досвід, доведеться констатувати, що у всіх провідних країнах світу саме школа є пріоритетним об'єктом фінансування. Там частка витрат на шкільну освіту вдвічі більша, аніж в Україні (70–80% від загальних витрат на освіту) [2].

В процесі аналізу сучасного стану фінансування загальної середньої освіти виявлено ряд проблем, з якими вже досить тривалий час стикається сфера освіти в Україні.

По-перше, визначення обсягів бюджетів на загальну середню освіту встановлюється на основі розрахункових нормативів, визначених Міністерством фінансів України. Фактично ці нормативи є дуже низькими і не забезпечують фінансування навіть обов'язкових витрат. Встановлені нормативи є реальними лише для шкіл із великою чисельністю учнів, вони не враховують фактичний стан шкільних будівель, транспортних засобів, обладнання.

У Законі України «Про освіту» від 1991 року загальноосвітні школи отримали право самостійно вести фінансово-господарську діяльність, відкривати рахунки в банках, надавати додаткові платні послуги. Було визначено, що фінансування загальноосвітніх навчальних закладів здійснюється на основі державних і місцевих нормативів за кожним типом, видом і категорією закладу [1].

Нормативне фінансування вже десять років декларується як напрямок реформ, проте й досі ніяких державних нормативів не існує, статус юридичної особи має незначна частина освітніх установ, а надана фінансово-господарська

свобода притискається. Причому із введенням Бюджетного кодексу України заборонено переносити кошти із однієї статті видатків на іншу. При цьому в багатьох регіонах запроваджується середній показник видатків на одного учня, при розрахунку якого планові і фінансові органи виходять із фактичних видатків на одного учня за попередній рік і враховують контингент учнів.

Кошторисне фінансування закладів освіти не відповідає вимогам ринку, оскільки воно є абсолютно негнучким і таким, що надто обмежує фінансові можливості закладів освіти.

Недостатність фінансового забезпечення шкіл державою призводить до того, що головними інвесторами в середню освіту являються батьки. Така ситуація призводить до сегрегації шкіл за рівнем кадрового, матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

Отже, вирішення проблем фінансової політики України в галузі загальної середньої освіти дасть змогу підвищити конкурентоспроможність української освіти та привести її у відповідність до європейських стандартів.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» від 23.05.1991 № 1060-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/ru/1060-12>
2. Інформація щодо фінансування освіти і науки в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zet.in.ua/statistika-2/byudzheth/informaciya-shhodo-finansuvannya-osviti-i-nauki-v-ukra%D1%97ni/>
3. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>

Нечипорук Наталія Віталіївна,

аспірант;

*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ

Функціонування підприємств у нестабільному економічному середовищі, якому притаманні динамічний розвиток інфляційних процесів, високий ступінь ризиків діяльності, зниження рівня прибутковості та посилення конкуренції, призводять до необхідності розвитку адаптивної системи управління підприємством. Диференціація економічних відносин між суб'єктами господарювання зумовлює розвиток нових методів управління та потребу пошуку шляхів забезпечення стабільного функціонування підприємств. Побудова адаптивної та гнучкої системи управління на підприємстві є неможливою без отримання деталізованої, об'єктивної та оперативної інформації для прийняття дієвих рішень. Зазначені обставини детермінують